

[Marianne Jelved]

De vedkendte sig også i den sætning, at det ikke er politikerne, der skaber livets nye former. Det er menneskene på godt og ondt.

Politikere kan og skal beslutte mål og rammer, give muligheder; de kan ikke med held udfylde rammerne, endsige sprænge dem. På væggen ude i Vandrehallen står der i øvrigt: »Folkets liv er lovens fylde«.

Livet har skabt nye former i Østeuropa og har på mange måder bekræftet en gammel lære, nemlig at det ikke lader sig gøre at gennemtvinge idealerne med magt og undertrykkelse. Men forandringerne har også givet os en ny lære, fordi vi får mulighed for at se på os selv med andre øjne.

Finansministeren i Tjekkoslavakiet, Vaclav Klaus, udtrykker det på følgende måde, og jeg citerer fra Weekendavisen den 28. september i år: »Den såkaldte skandinaviske velfærdsmodel er for mig at se hverken nogen model eller noget, som vi i Tjekkoslavakiet bør stræbe efter. Begrebet dækker over en variant af markedsøkonomien, hvor man har for høj beskatning og for megen regulering.«

Når forandringerne blev mulige i Østeuropa, skyldes det selvfølgelig mange forhold, men det er også klart, at det blev muligt, fordi nogle politikere og mange mennesker viste mod til at bryde med årtiers politik og systemer, så forandringerne lod sig gøre.

Nu sidder vi her i det danske Folketing og skal løse vore egne problemer. Også vi skal jo skabe forandringer, ganske vist i en langt mindre målestok, men alligevel nok så vigtige forandringer.

Vaclav Klaus er ikke lige så imponeret af den skandinaviske velfærdsmodel, som vi selv er. Der er måske også noget, der tyder på, at der er brug for forandringer, og der er faktisk allerede sat rigtig mange ting i gang. Det udmærkede samarbejde, der er mellem Folketinget, kommuner og amter, har skabt bevægelse og har allerede vist resultater. Masser af lovgivning har givet nye muligheder, og der er grøde og bevægelse rundt omkring os – i hvert fald uden for Christiansborg.

Den sidste aftale, som også var helt frivillig, mellem kommunerne og regeringen var aftalen om ændring af refusionssystemet. Det er også et skridt i den rigtige retning. Strategien er, at ansvar og beslutningskompetence skal følges ad, utraditionelle løsningsmuligheder skal af-

prøves, forebyggelse af problemer er sat højt på dagsordenen.

Miljøpolitikken har skiftet karakter. Vi er på vej væk fra enkeltsager og hen imod helhedsbetragtninger, hvor problemer og deres løsninger ses i sammenhæng med andre områder i helheder. Handlingsplanerne for renere teknologi, for energi, for transport og den ventede handlingsplan for et bæredygtigt landbrug er eksempler. Og vi skal vedtage miljøreformerne i denne samling.

Socialpolitikken har skiftet karakter. Det har været undervejs en del år. Vi er nu på vej væk fra mere af den samme »hen over skranken-metode«, fordi det i virkeligheden betyder formynderi og umyndiggørelse og mange gange fratagelse af livsmodet.

Perspektivet er derimod at være opmærksom på sammenhænge, at se helheder, og det betyder, at vi med udgangspunkt i respekten for det enkelte menneskes integritet stiller forventninger, stiller krav, giver ansvar. Kort sagt, at vi regner ethvert menneske for noget. Det er aktivering i stedet for passivering.

Kulturpolitikken har skiftet karakter. Kunst er bevægelser, grænseoverskridelser. Kultur er det liv, der skabes i spændingsfeltet mellem kunsten og menneskers hverdag. Vi venter os i Det Radikale Venstre meget i denne sammenhæng i forbindelse med Kulturfonden.

Oppositionen har kritiseret regeringens kraftigt. Det er oppositionens demokratiske pligt, men det er egentlig ganske godt klaret, at mindretalsregeringer gennem de sidste otte år har formået at vende den økonomiske udvikling, og bare ud fra det uskyldige motiv at skabe en smule balance i dagens forskellige indlæg tillader jeg mig at nævne følgende: Danmark er det land i EF, der har haft den højeste stigning i beskæftigelsen de sidste otte år. Danmark har haft den fjerdelaveste arbejdsløshed i EF i de otte år. Danmark har en af de laveste inflationer i EF. Danmark har på 8 år præsteret et overskud på 229 mia. kr. i form af indbetalte renter og afdrag og har »kun« øget statsgælden med 80 mia. kr. Betalingsbalancen er næsten bragt i ligevægt til trods for Danmarks sårbarhed over for internationale økonomiske bevægelser.

Det var som sagt bare for at skabe en smule balance i dagens indlæg.

Det er ikke godt nok, de resultater, der er nået. Vores ambitioner er højere end som så, men